

Näkökulmia kuluttajuuteen ja politiikkaan

Minna Lammi

Vieraileva päätoimittaja

PÄÄKIRJOITUS

Kuluttajuuteen ja kulutuskulttuuriin on Suomessa kuten muuallakin liittynyt pitkään myös poliittinen ulottuvuus. Eri aikakausien kuluttajaihanteisiin voidaan liittää elementtejä, joissa korostetaan yhteiskuntaan kuulumista ja siihen vaikuttamista kulutuksen kautta. Aikanaan esimerkiksi osuusliikkeet korostivat kuluttajan valinnan tärkeyttä ei vain tämän itsensä kannalta vaan myös yhteiskuntaan vaikuttamisen välineenä. Globaalissa, ympäristökysymysten kanssa painivassa maailmassa kuluttajuuteen ja politiikkaan liittyy uusia, entistä tiiviimpiä yhteyksiä, joita tämän lehden artikkeleissa tuodaan esiin.

Länsimaisten hyvinvointiyhteiskuntien rakentamisessa myös kuluttajan oikeuksiin sekä kuluttajan suojaamiseen otettiin kantaa. *Kaisa Huttunen ja Stefan Wahlen* käsittelevät historiallisessa artikkelissaan kahden Euroopan unionin jäsenmaan, Saksan ja Suomen, kuluttajapolitiikan rakentumista. Vaikka eurooppalaisen kuluttajapolitiikan juuret kietoutuvatkin vapaita markkinoita ja yksilön vapautta korostaneeseen klassiseen liberalismiin, jäsenvaltioiden kuluttajapolitiikka on rakentunut kansallisvaltiossa eri tavoin. Kuluttajapolitiikan hallinto on ollut Saksassa paljon hajanaisempaa kuin Suomessa. Saksalaisen kuluttajapolitiikan painopiste on ollut vahvasti elintarviketurvallisuuskysymyksissä, kun Suomessa kuluttajapolitiikka on levittäytynyt muillekin kulutuksen alueille.

Minna Lammin, Petteri Revon ja Päivi Timosen artikkeli käsittelee kuluttajuuden ja kansalaisuuden limittymistä. Poliitiikan areenan laajeneminen muun muassa ilmastonmuutoksen hallinnan myötä nostaa kansalais- ja kuluttajakeskustelut entistä tärkeämpään rooliin. Artikkelitarkastelee World Wide Views on Global Warming (WWViews) -kansalaiskuulemistä, jossa pyrittiin välittämään eri maiden kansalaisten näkemykset osaksi YK:n vuoden 2009 ilmastoneuvotteluja. Poliittisten kysymysten lisäksi kansalaiset nostivat kuitenkin esiin kuluttajuuteen liittyviä teemoja tehden kuluttajuudesta politiikan välineen. Kirjoittajat esittävät, että kansalaiset hakevat poliittisia ratkaisuja ilkulutuskysymysten kautta silloin, kun heille ei ole tarjolla poliittista valtaa.

Yhteiskunnan vauraus, mutta myös arvot ja kulutuskulttuuri vaikuttavat siihen, millainen kulutusrakenne yhteiskuntaan muodostuu. Suomalainen kulutuskulttuuri korostaa harkitsevaista kulutuskäyttäytymistä, ja siihen vaikuttavat myös sukupuolittuneet kulutuskäytännöt. *Teija Strand ja Minna Autio* tarkastelevat kulutuskulttuurissa vallitsevia kulutuskäytäntöjä sukupuolen näkökulmasta nuorten kertomuksissa. Tyttöjen tarinat keskittyvät feminiinisiin kulutushaaveisiin kuten kauneudenhoitoon ja shoppaamiseen ja poikien tarinat urheilullisuuteen. Kulutuksen yhteisöllisyys näkyy suhtautumisessa hyväntekeväisyyteen: nuoret ovat anteliaita ja harjoittavat hyväntekeväisyyttä.

Linda Turusen artikkeli käsittelee luksusvääreännösten houkuttavuuden ydintä peilaamalla jäljitelmäluksuksen merkityksiä aitoon luksushyödykkeeseen. Kuluttajien tuottamia valokuviiin pohjautuvia narratiiveja analysoitiin tulkitsemalla kertomusten puhetapoja luksusvääreännöksistä ja aidoista luksus tuotteista. Puhuttaessa vääreännöksistä tärkeäksi nousi luksusplagiaatin hyödyntäminen sosiaalisissa tilanteissa. Luksusvääreännökset ovat kuluttajille ensisijaisesti viestintäkeino sekä apuväline tavoitellun elämäntyylin viestimisessä.

Lehden neljä artikkelia liikkuvat laajasti historian, politiikan ja kulutuskulttuurin alueilla. Monimuotoiset teoreettiset lähtökohdat ja empiiriset aineistot kertovat kulutustutkimuksen rikkaudesta.

Hyviä lukuhetkiä artikkelien parissa!